MAKTABDA PSIXOLOGLARNING VAZIFALARI VA ULARNING FAOLIYATLARI MAZMUNI

Shamsiyeva Mahfuza Anvarovna
Ro‘ziboyeva O‘g‘ilxon Abduraimovna
Farg'ona viloyati Farg‘ona tumani 10-umumiy o’rta ta’lim maktabi psixologlari

Annotatsiya: Ushbu maqolada maktabda faoliyat yuritayotgan psixologlarning o’rni, vazifasi, amalga oshiradigan ishlar yo’nalishi va o’qituvchi va o’quvchilar bilan olib boradigan psixokorreksion va psixoprofilaktik ishlari mazmuni vazifalari haqida fikr-mulohazalar keltirib o’tilgan.

Kalit so’zlar: Psixolog, iqtidor, diagnostika, korreksiya, profilaktik ishlar, motiv, guruhlar, ishonch munosabatlari, qat’iyat, irodaviy sifatlar.

Maktab psixologi bu o'qituvchi o'quvchilarning individual muammolarini aniqlay oladi va tengdoshlari yoki o'qituvchilari bilan ziddiyatni yengishga yordam beradigan mutaxasis. Bundan tashqari, psixolog ota-onalar bilan muloqotda bo'ladi va o'qituvchilar bilan hamkorlikda ishlaydi, ularga murakkab pedagogik muammolarni hal qilishda yoki kasbiy charchash bilan kurashishda yordam beradi. Shu bilan bir qatorda maktab psixologiningning asosiy e'tibori doimo bolalarga qaratilgan. Maktab psixologining vazifalariga psixodiagnostika, psixokorreksiya, psixokonsultatsiya, va psixoprofilaktika kiradi. Psixodiagnostika tuzatishni talab qiladigan buzilishlar yoki xususiyatlarni aniqlash imkonini beradi. U rejalashtirilgan tarzda, shuningdek, maktabga yangi bolalar qabul qilinganda amalga oshiriladi. Bolalarni birinchi sinfga qabul qilishda psixodiagnostika ayniqsa muhimdir: bu bosqichda o'qituvchi-psixolog nafaqat psixologik muammolarni (tajovuzkorlik, tashvish, motivatsiyaning etishmasligi), balki tuzatishni talab qiladigan o'quv muammolarini, disleksiya, disgrafiya, diskalkuliya, va hokazo katta mas'uliyat yuklanadi, chunki shunga o'xshash muammolari bo'lgan bola qanchalik tez psixolog bilan ishlay boshlasa, bu qiyinchiliklarni osongina engib o'tish ehtimoli shunchalik yuqori bo'ladi. Psixokorreksiya o'yinlar, treninglar,

testlar, ijodiy topshiriqlar yordamida ham individual, ham guruhda amalga oshirilishi mumkin. Psixokorreksiya - bu ketma-ket faoliyat bo'lib, uning davomida psixolog talabalarga psixodiagnostika jarayonida aniqlangan muammolar ustida ishlashga yordam beradi va o'qishni muvaffaqiyatli davom ettirish uchun zarur bo'lgan ko'nikmalarni rivojlantiradi. Maslahat - bu bolalar va kattalarning hissiy holatini yaxshilash va barqarorlashtirishga yordam beradigan individual yoki guruh ishidir. Uning o'ziga xosligi shundaki, u barcha maktab o'quvchilari uchun, shu jumladan hech qanday ajoyib psixologik muammolar yoki rivojlanish xususiyatlarini aniqlash uchun juda foydali bo'lishi mumkin. Guruh maslahati muntazam ravishda dars soatlarida va boshqa tashkil etilgan tadbirlarda o'tkazilishi mumkin. Shaxsiy hayotda maktab psixologi maktabning barcha o'quvchilari va o'qituvchilariga maslahat berishi mumkin. Psixoprofilaktika bolalar bilan o'sish bilan bog'liq turli tendentsiyalarning zararli ta'sirini oldini olishga qaratilgan muntazam rejalashtirilgan ishlarni o'z ichiga oladi. Masalan, o'qituvchi-psixolog bolalar bilan chekish, spirtli ichimliklar va giyohvand moddalarning zarari haqida gaplashishi mumkin. Qoidaga ko'ra, o'smirlarda o'z joniga qasd qilish xatti-harakatlarining belgilarini aniqlash va uni oldini olish kerak. Yuqorida sanab o'tilgan ishlar maktab psixologining ish rejasi asosida amalga oshiriladi. Ta’lim muassasasidagi psixologning ishi ko'plab vazifalardan iborat ekanligini ko'rasiz, jumladan: psixologik diagnostika, turli sinf o'quvchilari bilan guruhda ishlash; ofisda individual maslahat, ota-onalar bilan o'quv ishlari, uslubiy adabiyotlar va maslahatchi o'qituvchilar bilan ishlash; hujjatlar bilan ishlash. Uslubiy ish va hujjatlar bilan ishlash ish dasturini ishlab chiqishni o'z ichiga oladi. Har bir o'quv yili uchun o'qituvchi-psixolog bolalarning yosh xususiyatlarini va o'zgaruvchan dunyoning ta'sirini hisobga olgan holda darslar dasturini tuzadi: bolalar gadjetlariga qaramlik, e'tiborning etishmasligi, tashvish va tajovuzkorlikning kuchayishi va boshqalar. yillik reja, o'qituvchi barcha kiritilgan ma'lumotlarni hisobga oladi va dasturni, mavzularni, majburiy tadbirlar soni va davomiyligini va kutilgan natijani belgilaydi. Bunday mutaxassis yosh xususiyatlarini hisobga olgan

holda turli sinflar uchun dasturlarni ishlab chiqadi. Maktab psixologining kutilgan vazifalarni bajarish uchun qancha ish vaqti kerakligini hisoblash qiyin bo'lmasa-da, u yoki bu mutaxassisning professional hayotida darhol ishtirok etishni talab qiladigan holatlari yuzaga keladi. O'qituvchilar rejadan tashqari ota-onalar yig'ilishlariga psixologni taklif qilishadi va psixolog ota-onalarga yosh davrlari hamda farzand tarbiyasning zamonaviy pedagogik-psixologik usullari va metodlari haqida ma’ruza va prezintatsiyalar namoyish qiladi. O'quvchilar, o'qituvchilar va maktab rahbarlarining hissiy va psixologik salomatligi maktab psixologining samarali faoliyatiga bog'liq bo'lganligi sababli, bunday mutaxassisning o'z holatiga e'tiborli bo'lishi va muntazam ravishda nazoratda turishi muhimdir.

Xulosa o’rnida shuni ta’kidlash joizki ta’lim muassasalaridagi psixolog faoliyatini samarali va mazmunli tashkil etishida uning bilimi, tirishqoqligi, izlanuvchanligi va harakatchanligi alohida e’tiborga loyiq. Chunki psixolog ta’lim muassasasidagi o’qituvchi va o’quvchilarning psixologik salomatligiga va ularning kayfiyatda yurishlariga daxldor shaxs hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. M.G.Davletshin va boshqalar. Yosh davrlari va pedagogik psixologiya.Toshkent.
2. E.G’oziev.Umumiy psixologiya. Toshkent "O‘qituvchi" 2010 y.
3. M.G.Davletshin. Zamonaviy maktab o‘qituvchisi psixologiyasi. Toshkent. 1998
4. Adizova T.M.Psixokorreksiya. – Toshkent. Tafakkur.2010.150-b
5. Mahmudova D,A. Psixokorreksiya asoslari. –Toshkent. Fan va texnalogiya nashriyoti. 2011. 128-b